በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት
የኅብረት ስራ ማህበራት ማስፋፊያ ኮሚሽን
ANRS COOPERATIVE PROMOTION COMMISSION

ቁጥር: ህለመ/498/39/14
Ref.No. ---------------
ቀን: 12/08/2014 ዓ.ም
Date.--------------------

ለ-------------------------ዞን/ከተማ አስ/ ኅብረት ሥራ ማኅበራት ማስፋፊያ ተ/ጽ/ቤት

ለ-------------------------ዩንዬን/ፌደሬሽን

ባሉበት

ጉዳዩ፡- <u>የዩኒየኖችና መሰረታዊ ኅብረት ስራ ማኅበራት የኦዲት ስታንዳርድ የአሰራር ማኑዋል መላክን ይመለከታል</u>

የኅብረት ስራ ማህበራት ለአንድ አገር ኢኮኖሚያዊ ፣ ማኅበራዊ እና ፖለቲካዊ እድገት ጉልህ ሚና እየተጫወቱ በመሆናቸው በክልላችንም በሺዎች የሚቆጠሩ ኅብረት ስራ ማህበራት ሲኖሩ ከእነዚህም ኅብረት ስራ ማህበራት በገጠርና በከተማ ሰፊውንና በዝቅተኛ የኑሮ ደረጃ ላይ የሚገኘውን ህብረተሰብ በማቀፍ ለአገራችን ኢኮኖሚና ማህበራዊ እድገት ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያበረከቱ ይገኛሉ።
ይህ ሁኔታ በተጠናከረ መልኩ እንዲቀጥልና ዘላቂነት እንዲኖረው በአደረጃጀትና በክትትል የሚደረገው ድጋፍ መቀጠል አለበት። ኅብረት ስራ ማህበራቱም የንግድ ተቋም እንደመሆናቸው መጠን የሚያከናውኑት ተግባር በተወሰነ ጊዜ ውስጥ የተመዘነ አዋጭና ትርፋማ መሆናቸውን ለመለካት እንዲቻል ፣ ዘመናዊና ዓለም አቀፍ ተቀባይነት ያለውን የሂሳብ አያያዝ ሥርአት እንዲከተሉ እንዲሁም በሌሎቹ ተቋማት ዘንድ አመኔታ ለማሳደር እንዲችሉ ማድረግ አስፈላጊ ነው። የክልሉ ኅብረት ስራ ማኅበራት ማስፋፊያ ኮሚሽንም ኅብረት ስራ ማኅበራቱ ጠንካራ ፣ ተዓማኒ እና ዘላቂ እንዲሆኑ በማሰብ አቅም ያላቸው ኅብረት ስራ ማኅበራት በራሳቸው ወጭ ሂሳባቸውን እንዲያስመረምሩ ለማድረግ የአሰራር ማኑዋል ሲያወርድ መነሻወቹ፤

1. ኅብረት ስራ ማህበራቱ ተወዳዳሪ ተቋም በመሆን አባሎቻቸውን ጠቃሚ የሚሆኑበትን ምቹ ሁኔታ በመፍጠር ጠንካራ እንዲሆኑ ለማስቻል እየገጠማቸው ያለውን የግብይት ፋይናንስ እጥረት ከአበዳሪ ተቋማት በወቅቱ እንዲያገኙ ለማድረግ ፤
2. ኅብረት ስራ ማህበራቱን ኦዲት ለማድረግ ከጊዜ ወደጊዜ በመንግስት በኩል የፋይናንስ እጥረት እየገጠመ በመምጣቱ ምክንያት ኅብረት ስራ ማኅበራቱ ወቅቱን የጠበቀ የኦዲት አገልግሎት እያገኙ ባለመሆኑ፤
3.ኅብረት ስራ ማህበራቱ በአዋጁ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 50 (1) እንተደነገገው ቢያንስ በአመት አንድ ጊዜ የማንኛውም ኅብረት ስራ ማኅበር ሂሳብ በራሱ ወይም እርሱ በሚወክለው ሰው ኦዲት እንደሚደረገ ቢደነግግም በወቅቱ ኦዲት ባለመደረጋቸው ከፍተኛ የሃብት ብክነት እየተከሰተ በመሆኑ፤

☎0582264149 / 0582264156 E-mail: - amharcpb@telecom.net.et ፋክስ 0582264150
ፖ.ሣ 1250

በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት
የኅብረት ስራ ማህበራት ማስፋፊያ ኮሚሽን
ANRS COOPERATIVE PROMOTION COMMISSION

4. የአሰራር ማኑዋሉን በማውጣት ኅብረት ስራ ማኅበራቱ በየዓመቱ ኦዲት እየተደረጉ ደህንነታቸው ተጠብቆ ለተቋቋሙለት ዓላማ ተግባራቸውን እንዲከውኑ እና እንደ ክልልም ሆነ እንደ ሃገር ያላቸውን ኢኮኖሚያዊ እና ማኅበራዊ አስተዋጽዓቸው ከፍ እንዲል በማሰብ መሆኑን በመረዳት የዞን ኅብረት ስራ ተጠሪ ጽ/ቤቶች ለዞን ተጠሪ የሆኑ ተቋማት አቅም ኖሯቸው በራሳቸው ወጭ ማስመርመር የሚችሉትን በመለየት በእቅድ ተይዘው በጀትም በጉባኤ አጸድቀው እንዲያስመረምሩ ክትትልና ቁጥጥር የማድረግ ግዴታ ያለባችሁ ሲሆን የወረዳ እና ከተማ አስተዳደር ኅብረት ስራ ተጠሪ ጽ/ቤቶች ደግሞ ለወረዳ ተጠሪ የሆኑ ተቋማት አቅም ኖሯቸው በራሳቸው ወጭ ማስመርመር የሚችሉትን በበጀት ዓመቱ መጀመሪያ በመለየት በእቅድ ተይዘው በጀትም በጉባኤ አጸድቀው እንዲያስመረምሩ ክትትልና ቁጥጥር በማድረግ ተግባሩን በጥንቃቄ እንድትመሩ፡፡

በአጠቃላይ ሂሳባቸውን ለማስመርመር አቅሙ ያላቸው ኅብረት ስራ ማኅበራት በራሳቸው አቅም ሂሳባቸውን እንዲያስመረምሩ በኮሚሽኑ በወረደው የአሰራር ማንዋል መሰረት አደራጅ ተቋሙ እስከታችኛው መዋቅር ድረስ እውቅና በመፍጠር ለተግባራዊነቱ ሃላፊነታችሁን እንድትወጡ እያሳሰብን ተግባሩን በወረደው የአሰራር ማኑዋል መሰረት መፈጸም ያለበት ሲሆን ከአሰራር ማኑዋሉ ውጭ ተግባራትን የሚከውኑ አካላት ላይ ህጋዊ እርምጃ የሚወሰድ መሆኑን አውቀው በኮሚሽኑ በኩል 24 ገጽ የኦዲት ስታንዳርድ የአሰራር ማኑዋል ያወረድን መሆኑን እናሳውቃለን፡፡

ከሰላምታ ጋር

ጌትነት አማረ ገብረህይወት
የኅ/ሥ/ማ/ማ ኮ
ምክትል ኮሚሽነር

<u>ግልባጭ</u>

- ለዋና ኮሚሽነር
- ለም/ኮሚሽነር
- ለም/ኮሚሽነር
- ለኦዲት ዳይሬክቶሬት
- ለማደራጃ ዳይሬክቶሬት
- ለገ/ፋ/ዳይሬክቶሬት

<u>ኅ/ሥ/ኮሚሽን</u>

☎0582264149 / 0582264156 E-mail: - amharcpb@telecom.net.et ፋክስ 0582264150
ፖ.ሣ 1250
Please Quote our Ref.No.when Replying

የአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የኅብረት ስራ ማህበራት ማስፋፊያ

ኮሚሽን

በአማራ ክልል የሚገኙ መሰረታዊ ኅ/ስራ

ማህበራት እና ዩኒዬኖችን ሂሳብ ለመመርመር የተዘጋጀ

የኦዲት ስታንዳርድ የአሰራር ማንዋል

ሚያዚያ 05/2014 ዓ/ም

<u>ባህር ዳር</u>

ማውጫ --1

1) መግቢያ -- 2

2) የአሰራር ማኑዋሉን የማውጣት አስፈላጊነት---3

3) የኅ/ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርመር የሚያስፈልገውን ጊዜ የሚወስኑ ጉዳዮች----------- 3

4) ሂሳብ ምርመራ የሚወስደውን ጊዜ ለመወሰን የማባዣ ቁጥሮችን የመጠቀም ዘዴ ---------- 4

5) የሂ/ምርመራው በጥናቱ የሚወደው ጊዜ በቀን ለመወሰን የሚያስፈልግ ፎርማት--------------9

6) የሂሳብ ምርመራው በጥናቱ መሰረት የወሰደው ጊዜ በቀን ማጠቃለያ ----------------------18

7) የኅብረት ስራ ማኅበራትን ሂሳብ ለመመርመር የሚወስደውን ጊዜ መነሻ በማድረግ ---------

--የወጣ ደረጃ---20

8) ኦዲት ስታንዳርዱ የማያካትታቸው ጉዳዮች -- 21

9) የኅ/ስራ ማህበራትን የሂሳብ ምርመራ የሚወስደውን ጊዜ በቀን የማውጣት ኃላፊነት ----- 21

10)ሂሳብ ምርመራው ከስታንዳርዱ በላይ ወይም በታች ሲሆን ስለሚወሰድ እርምጃ ---------- 22

11)የኅብረት ስራ ማኅበራትን የሚመረምሩ ኦዲተሮች የውሎ አበል ክፍያ አፈጻጸም------------22

I. መግቢያ

- የአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ኅብረት ስራ ማህበራት ማስፋፊያ ኮሚሽን የተለያዩ ዓይነት ኅብረት ስራ ማህበራትን
  - እንዲያደራጅ እና እውቅና እንዲሰጥ፣
  - የግብይት ድጋፍ እንዲያደርግ፣
  - ሂሳባቸውን እንዲመረምር፣
  - ኢንስፔክት እንዲያደርግ፣
  - የህግ ድጋፍ እንዲያደርግ፣
  - የኅብረት ስራ ማህበራትን ብቃት እንዲመዝን፣
- በአዋጅ በተሰጠው ስልጣን መሰረት **በተለያየ ደረጃና ዓይነት** ኅብረት ስራ ማህበራት ተደራጅተው ወደ ስራ ገብተዋል፡፡
- እነዚህ ኅብረት ስራ ማህበራት **የአባላትን ምርት በመግዛትና** በተሻለ ዋጋ እንዲሸጡ በማድረግ አርሶ አደሩ የምርቱ ተጠቃሚ እንዲሆን በማድረግ፣
- የአርሶ አደሩን **ምርትና ምርታማነት ለማሳደግ** የሚያስችል ግብዓት በወቅቱና በተመጣጣኝ ዋጋ በማቅረብ፣
- **የቁጠባ ባህል እንዲያድግና** አባላት ብድር ወስደው **ወደ ኢንቨስትመንት** እንዲገቡ በመደገፍ አባላት ከድህነት እንዲወጡ በማድረግ ለክልሉ ብሎም ለሀገር የኢኮኖሚ እድገት ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማድረግ ላይ ናቸው፡፡
- ኅብረት ስራ ማህበራቱ ለአባላት ታማኝ ሆነው እነዚህን አገልግሎቶች በተገቢው መንገድ እንዲሰጡ ለማስቻል **በየዓመቱ ሂሳባቸው መመርመር** አለበት፡፡
- ሂሳባቸው ሲመረመር ግን **ወጥ የሆነ የሂሳብ ምርመራ ስታንዳርድ ባለመኖሩ** ምክንያት፣
  - ➢ ሂሳቡን የሚመረምሩ ኦዲተሮች አላስፈላጊ በሆነ ሁኔታ ፈጥነው ከሂሳብ ምርመራ እንዲወጡ

ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት * የኅብረት ስራ ማህበራት ማስፋፊያ ኮሚሽን

- ወይም አለአግባብ አንድ ኅብረት ስራ ማህበር ላይ እንዲዘገዩ በማድረግ እንደዚሁም ትክክለኛ የሂሳብ ምርመራ ወጪዎችን ለማስተናገድም አስቸጋሪ በመሆኑ ውጤታማ የሂሳብ ምርመራ ማድረግ አልተቻለም፡፡
- ይህን እና ሌሎች የሂሳብ ምርመራ ችግሮችን ለማቃለል **የሂሳብ ምርመራ ስታንዳርድ ማውጣት** አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ **መረጃዎችን** ከመሰረታዊ ኅብረት ስራ ማህበራት፣ ዩኒዬኖች፣ ወረዳዎችና ዞኖች በማሰባሰብ እንደዚሁም በሂ/ምርመራ **ረጅም ዓመት ካገለገሉ ኦዲተሮች** ጋር ውይይት በማድረግ፣

- በተለያየ ደረጃ እና ዓይነት ለሚገኙ መሰረታዊ ኅብረት ስራ ማህበራትና ዩኒዬኖች የሂሳብ ምርመራ ለማድረግ **የሚወስደውን ጊዜ በቀናት** እንዲወሰን በማድረግ በመሰረታዊ ኅብረት ስራ ማህበራትና በዩኒዬን ደረጃ ተግባራዊ እንዲደረግ የአሰራር ማንዋል ተዘጋጅቶ ቀርቧል፡፡

II. የአሰራር ማንዋሉን የማውጣት አስፈላጊነት፤

በየደረጃው የሚገኙ የኅብረት ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርመር **ወጥ የሆነ የሂሳብ ምርመራ ስታንዳርድ ባለመኖሩ** ምክንያት፣

1) ሂሳቡን የሚመረምሩ ኦዲተሮች አላስፈላጊ በሆነ ሁኔታ ፈጥነው ከሂሳብ ምርመራ እንዲወጡ
2) ወይም አለአግባብ አንድ ኅብረት ስራ ማህበር ላይ እንዲዘገዩ በማድረግ
3) ትክክለኛ የሂሳብ ምርመራ ወጪዎችን ለማስተናገድም አስቸጋሪ መሆን
4) የኅ/ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርመር የሚያስችል የመንግስት በጀት እጥረት አልፎ አልፎ መኖር
5) ኅ/ስራ ማህበራት ሂሳባቸው በወቅቱ ባለመመርመሩ ምክንያት የሚባክን ገንዘብ መኖር
6) ኅ/ስራ ማህበራት ከአበዳሪ አካላት ብድር ለመውሰድ ወቅታዊ የሂሳብ ምርመራ ሪፖርት ማግኘት አለመቻል የሚጠቀሱ ዋና ዋና ችግሮች ናቸው፡፡

ስለሆነም በየደረጃው የሚገኙ የኅብረት ስራ ማህበራትን ሂሳብ በወቅቱ ለመመርመር **ወጥ የሆነ የሂሳብ ምርመራ ስታንዳርድ** ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል፣

III. የኅብረት ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርመር የሚያስፈልገውን ጊዜ የሚወስኑ ጉዳዮች፣

የኅብረት ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርመር የሚወስደውን ጊዜ የሚወስኑት ዋና ዋና ጉዳዮች የሚከተሉት ናቸው፡፡

ሀ. ኅብረት ስራ ማህበራት የሰሩባቸውን **ደረሰኞች ብዛት በጥራዝ፣**

1) የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ ብዛት በጥራዝ
2) የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ ብዛት በጥራዝ
3) የንብረት ገቢ ደረሰኝ ብዛት በጥራዝ
4) የንብረት ወጪ ደረሰኝ ብዛት በጥራዝ
5) የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ ብዛት በጥራዝ
6) የዱቤ ግዥ ደረሰኝ ብዛት በጥራዝ
7) የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ ብዛት በጥራዝ
8) የወፍጮ ደረሰኝ ብዛት በጥራዝ
9) የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ
10) የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች ብዛት በኬንት
11) የዋና እና ተቀጽላ ሂሳብ ቋት

ለ. የተመርማሪ ብዛት

ሐ. የባንክ አካውንት ብዛት እና

መ. የአባላት ብዛት ዋና ዋናዎቹ ናቸው፡፡

IV. ሂሳብ ምርመራ የሚወስደውን ጊዜ ለመወሰን የማባዣ ቁጥሮችን የመጠቀም ዘዴ

የኅብረት ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርመር የሚወስደውን ጊዜ ለመወሰን የተሰራባቸው ደረሰኞችና ሰነዶች መሰረት በማድረግ ለእያንዳንዱ ደረሰኝ ወይም ሰነድ የማባዣ ቁጥር እንደሚከተለው ተወስኗል፡፡ የማባዣ ቁጥሩ እንደ ኅብረት ስራ ማህበሩ ዓይነትና ደረጃ የተለያየ ነው፡፡

የተሰራባቸውን ደረሰኞች ብዛት በጥራዝ ወይም ሰነድ በኬንት (በፋይል አቃፊ) ፊት ለፊት በተቀመጠው የማባዣ ቁጥር በማባዛት ሂሳብ ምርመራው የሚወስደውን ጊዜ በቀን እንዲወሰን ተደርጓል፡፡

ደረሰኞችን ለመመርመር የሚወስደው ጊዜ በቀን

1. ለሁለገብ ዩኒዩኖች

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥሮች
ደጋፊ ሰነዶች ብዛት	በፋይል አቃፊ	0.35417
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.16667
የንብረት ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.16667
የእጅ በእጅ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.03125
የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት ብዛት	ቁጥር	0.62500
ተመርማሪ ብዛት	ቁጥር	0.06250
የአባላት ብዛት	ቁጥር	0.3125

2. ለገ/ቁጠባና ብድር ዩኒዩኖች

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥሮች
ደጋፊ ሰነዶች ብዛት	በፋይል አቃፊ	0.18750
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የንብረት ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የእጅ በእጅ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.03125
የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333

የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት ብዛት	በቁጥር	0.31250
ተመርማሪ ብዛት	በቁጥር	0.06250
የአባላት ብዛት	በቁጥር	0.3125

3. ለሸማቾች ዩኒዬኖች

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥሮች
ደጋፊ ሰነዶች ብዛት	በፋይል አቃፊ	0.35417
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.16667
የንብረት ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.16667
የእጅ በእጅ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.03125
የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት ብዛት	በቁጥር	0.62500
ተመርማሪ ብዛት	በቁጥር	0.06250
የአባላት ብዛት	በቁጥር	0.3125

4. ሌሎች ዩኒዬኖች

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥሮች
ደጋፊ ሰነዶች ብዛት	በፋይል አቃፊ	0.35417
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.16667
የንብረት ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.16667
የእጅ በእጅ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.03125

የዱቤ ሺ.ያጭ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት ብዛት	በቁጥር	0.62500
ተመርማሪ ብዛት	በቁጥር	0.06250
የአባላት ብዛት	በቁጥር	0.03125

ለ. መሰረታዊ ኅብረት ስራ ማህበራት

1. **ሁለገብ የገበሬዎች ኅ/ስራ ማህበራት**

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥር
ደጋፊ ሰነዶች ብዛት	በፋይል አቃፊ	0.35417
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ. ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ. ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.16667
የንብረት ወጪ. ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.16667
የእጅ በእጅ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.03125
የዱቤ ሺ.ያጭ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የወፍጪ. ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.03125
የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት ብዛት	በጥራዝ	0.62500
ተመርማሪ ብዛት	በቁጥር	0.06250
የአባላት ብዛት	በቁጥር	0.00000
የወፍጮ ደረሰኝ	በቁጥር	0.3125

2. የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ስራ ማህበር

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥሮች

ደጋፊ ሰነዶች	በፋይል አቃፊ	0.35417
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.02083
የንብረት ወጪ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.02083
የእጅ በእጅ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.03125
የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.08333
የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት	በቁጥር	0.62500
ተመርማሪ ብዛት	በቁጥር	0.06250
የአባላት ብዛት	በቁጥር	0.417

3. የሸማቾች ኅብረት ስራ ማህበራት

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥሮች
ደጋፊ ሰነዶች	በፋይል አቃፊ	0.35417
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.16667
የንብረት ወጪ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.16667
የእጅ በእጅ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.03125
የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.08333
የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት	በቁጥር	0.62500
ተመርማሪ ብዛት	በቁጥር	0.06250
የአባላት ብዛት	በቁጥር	0.208

4. የወተት ልማትና ግብይት

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥሮች

ደጋፊ ሰነዶች ብዛት	በፋይል አቃፊ	0.35417
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የንብረት ወጪ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የእጅ በእጅ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.03125
የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ ብዛት	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.08333
የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት	በቁጥር	0.31250
ተመርማሪ ብዛት	በቁጥር	0.06250
የአባላት ብዛት	በቁጥር	0.417

5. የሌሎች ኅብረት ስራ ማህበራት

የደረሰኙ ስም	መለኪያ	የማባዣ ቁጥሮች
ደጋፊ ሰነዶች	በፋይል አቃፊ	0.35417
የጥሬ ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.12500
የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.12500
የንብረት ገቢ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.16667
የንብረት ወጪ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.16667
የእጅ በእጅ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.03125
የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.08333
የዱቤ ግዥ ደረሰኝ	በጥራዝ	0.08333
የሂሳብ ማስተካከያ ሰነድ	በጥራዝ	0.12500
የባንክ አካውንት	በጥራዝ	0.62500
ተመርማሪ ብዛት	በጥራዝ	0.06250
የአባላት ብዛት	በጥራዝ	0.208

V. የሂሳብ ምርመራው የሚወስደውን ጊዜ በቀን ለመወሰን የሚያስፈልግ ፎርማት

ዩኒዩኖች

1) ሁለገብ የገበሬዎች ኅ/ስራ ማህበራት ዩኒዩኖች

የዩኒዩኑ ስም -------------------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.16667	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.16667	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.08333	
7	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.08333	
8	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	
9	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኬንት		0.35417	
10	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	
11	የባንክ አካውንት ብዛት		0.625	
12	የአባላት ብዛት		0.03125	

	ድምር			

2) **የኅ/ስራ ማህበራት የገንዘብ ቁጠባና ብድር ዩኒዩኖች**

የዩኒዩኑ ስም -------------------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
7	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
8	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	
9	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኬንት		0.1875	
10	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	

11	የባንክ አካውንት ብዛት		0.3125	
12	የአባላት ብዛት		0.03125	
	ድምር			

3) **የሸማቾች ኅ/ስራ ማህበራት ዩኒዩኖች**

የዩኒዩኑ ስም -------------------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.16667	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.16667	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.08333	
7	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.08333	
8	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	
9	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኬንት		0.35417	

የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ... የኅብረት ስራ ... ማስፋፊያ ኤጀንሲ

10	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	
11	የባንክ አካውንት ብዛት		0.625	
12	የአባላት ብዛት		0.03125	
	ድምር			

4) **የሌሎች ኅ/ስራ ማህበራት ዩኒዩኖች**

የዩኒዩኑ ስም -------------------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.1667	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.1667	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
7	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	

8	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	
9	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኬንት		0.354	
10	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	
11	የባንክ አካውንት ብዛት		0.625	
12	የአባላት ብዛት		0.03125	
	ድምር			

ለ. መሰረታዊ ኅብረት ስራ ማኅበራት

1) ሁለገብ የገበሬዎች ኅ/ስራ ማህበራት

የኅ/ስራ ማህበሩ ስም -----------------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.1667	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.1667	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የወፍጮ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
7	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.08333	

8	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.08333	
9	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	
10	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኪንት		0.35417	
11	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	
12	የባንክ አካውንት ብዛት		0.625	
13	የአባላት ብዛት		0	
	ድምር			

2) **የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ስራ ማህበር**

የኅብረት ስራ ማህበሩ ስም -----------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0208	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0208	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	

7	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
8	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	
9	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኪንት		0.354	
10	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	
11	የባንክ አካውንት ብዛት		0.625	
12	የአባላት ብዛት		0.00417	
	ድምር			

3) **የሸማቾች ኅ/ስራ ማህበራት (መሰረታዊ)**

የኅ/ስራ ማህበሩ ስም ----------------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.1667	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.1667	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
7	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
8	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	

9	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኬንት		0.354	
10	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	
11	የባንክ አካውንት ብዛት		0.625	
12	የአባላት ብዛት		0.002083	
	ድምር			

4) **የወተት ልማትና ግብይት ኅ/ስራ ማህበራት (መሰረታዊ)**

የኅ/ስራ ማህበሩ ስም ---------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
7	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
8	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	
9	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኬንት		0.354	
10	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	
11	የባንክ አካውንት ብዛት		0.3125	
12	የአባላት ብዛት		0.00417	

	ድምር			

5) **የሌሎች ኅ/ስራ ማህበራት (መሰረታዊ)**

የኅ/ስራ ማህበሩ ስም ----------

ተ/ቁ	የደረሰኝ አይነት	ብዛት	የማባዣ ቁጥር	የሚወስደው ጊዜ በቀን
1	የጥ/ገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
2	የጥሬ ገንዘብ ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.125	
3	የንብረት ገቢ ደረሰኝ በጥራዝ		0.1667	
4	የንብረት ወጪ ደረሰኝ በጥራዝ		0.1667	
5	የእጅ በእጅ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.03125	
6	የዱቤ ግዥ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
7	የዱቤ ሺያጭ ደረሰኝ በጥራዝ		0.0833	
8	የሂሳብ ማስተካከያ ሰንድ በጥራዝ		0.125	
9	የወጪና ገቢ ደጋፊ ሰነዶች በኪንት		0.354	
10	የተመርማሪ ብዛት		0.0625	
11	የባንክ አካውንት ብዛት		0.625	
12	የአባላት ብዛት		0.002083	
	ድምር			

VI. የሂ/ምርመራው በጥናቱ መሰረት የወሰደው ጊዜ በቀን ማጠቃለያ

ተ/ቁ	የኅ/ስራ ማህበሩ ዓይነት	በጥናቱ መሰረት ለሂ/ምርመራ የሚወስደው ጊዜ በቀን		
		ዝቅተኛ	መካከለኛ	ከፍተኛ
ሀ	ዩኒዩኖች			
1	ሁለገብ ዩኒዩኖች	15-30	31-60	61- 85
2	ገ/ቁጠባና ብድር ዩኒዩኖች	10-20	21-40	41-50
3	የሸማቾች ዩኒዩን	5-10	11-15	16-20
4	ሌሎች ዩኒዩኖች	5-10	11-15	16-20
ለ	መሰረታዊ ኅ/ስራ ማህበራት			
1	ሁለገብ መሰረታዊ	5-10	11-20	21-30
2	ገንዘብ ቁጠባ መሰረታዊ	5-10	11-15	21-30
3	ሸማቾች መሰረታዊ	5-10	11-15	16-20
4	ወተት መሰረታዊ	10-15	16-30	31-53

5	ሌሎች መሰረታዊ	5-8	9-10	11-15

VII. የኅብረት ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርመር የሚወስደውን ጊዜ መነሻ በማድረግ የወጣ ደረጃ

ተ/ቁ	የኅ/ስራ ማህበሩ ዓይነትና ደረጃ	የደረሰኝ ብዛት በጥራዝ እና ደጋፊ ሰነዶች በኬንት			ምርመራ
		ዝቅተኛ	መካከለኛ	ከፍተኛ	
ሀ	ዩኒዬኖች				
1	ሁለገብ ዩኒዬኖች	<150	150 - 300	>300	
2	ገ/ቁጠባና ብድር ዩኒዬኖች	<100	100 - 200	>200	
3	የሸማቾች ዩኒዬን	<20	20— 40	>40	
4	ሌሎች ዩኒዬኖች	<20	20— 40	>40	
ለ	መሰረታዊ				
1	ሁለገብ መሰረታዊ	<100	100 - 200	>200	
2	ገንዘብ ቁጠባ መሰረታዊ	<25	25— 50	>50	

3	ሸማቾች መሰረታዊ	<20	20 - 40	>40	
4	ወተት መሰረታዊ	<50	50 - 100	>100	
5	ሌሎች መሰረታዊ	<8	9	>10	

VIII. ኦዲት ስታንዳርዱ የማያካትታቸው ጉዳዮች

የኦዲት ስታንዳርዱ ከዚህ በታች ከተራ ቁጥር 1 እስከ 3 ያሉትን የማያካትት ሲሆን፣

1) የመግቢያ እና የመውጫ ስብሰባ (የሚመረመሩ ሰነዶችን ማረጋገጫ ጊዜን ጨምሮ) - እንደ ኅብረት ስራ ማህበሩ የስራ ስፋት የሚለያይ ቢሆንም እስከ 2 ቀናት ተጨማሪ ሊያዝ ይችላል፡፡

2) ለጉዞ የሚወስደውን ጊዜ - ከመርማሪው የስራ ቦታ ኦዲተሩ ርቆ የሚሄድ ከሆነ ለደርሶ መልስ እስከ 2 ቀናት ተጨማሪ ሊያዝ ይችላል፡፡

3) የሪፖርት ዝግጅት ጊዜ - በጽ/ቤት የሚሰራ በመሆኑ ለክፍያ የሚጨመር ነገር ባይኖርም የሚወስደውን ጊዜ በተመለከተ በኅብረት ስራ ማህበራት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 220/2007 መሰረት ይሆናል፡፡

ወደፊት ኅብረት ስራ ማህበራት ተጨማሪ ቅርንጫፎችን ሊከፍቱ፣ አዲስ የስራ ዘርፍ ሊጨምሩና በሙሉ አቅማቸው ወደ ስራ ሊገቡ ይችላሉ፡፡ በመሆኑም የተዘጋጀው የኦዲት ስታንዳርድ ጥናት አላካተተውም፣

IX. የኅ/ስራ ማህበራትን የሂሳብ ምርመራ የሚወስደውን ጊዜ በቀን የማውጣት ኃላፊነት

1. ኅብረት ስራ ማህበራት የተጠቀሙባቸውን የተለያዩ ዓይነት ደረሰኞች በጥራዝ እና ደጋፊ የወጪና የገቢ ሰነዶችን በፋይል አቃፊ ብዛት መነሻ በማድረግ የኅብረት ስራ ማህበራት የሂሳብ ምርመራ የሚወስደውን ጊዜ በቀን ይወሰናል፣

2. የመሰረታዊ ኅ/ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርምር የሚወስደውን ጊዜ በቀን በደረጃ የማውጣት ኃላፊነት የገንዘብ ቁጠባና ብድርን የወረዳ ገንዘብ ቁጠባና ብድር ቡድን ሲሆን የሌሎቹን ደግሞ የወረዳ ማደራጃ ቡድን ይሆናል፣

3. የመሰረታዊ ኅ/ስራ ማህበራትን ሂሳብ ለመመርምር የሚወስደውን ጊዜ በደረጃ የማውጣት ኃላፊነት ከላይ በተራ ቁጥር 2 በተቀመጠው መሰረት ሆኖ የወጣው ደረጃ ለወረዳው ማናጅመንት ቀርቦ መጽደቅ አለበት፣

4. የዩኒዬኖችን ሂሳብ ለመመርምር የሚወስደውን ጊዜ በደረጃ የማውጣት ኃላፊነት የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ስራ ማኅበራትን የዞን የገንዘብ ቁጠባና ብድር ቡድን ሲሆን የሌሎቹን ደግሞ የዞን ማደራጃ ቡድን ይሆናል፣

5. የዩኒዬኖችን ሂሳብ ለመመርምር የሚወስደውን ጊዜ በደረጃ የማውጣት ኃላፊነት ከላይ በተራ ቁጥር 4 በተቀመጠው መሰረት ሆኖ የወጣው ደረጃ ለዞን ማናጅመንት ቀርቦ መጽደቅ አለበት፣

6. ሁለት እና በላይ ወረዳ የስራ ክልል አቅፌው የተደራጁ መሰረታዊ ኅ/ስራ ማህበራት በዞን ማደራጃ ቡድን ወይም በዞን የገንዘብ ቁጠባና ብድር ቡድን እና 2 እና በላይ ዞኖች የስራ ክልል አቅፌው የተደራጁ ዩኒዬኖች የክልል ማደራጃ ዳይሬክቶሬት ኃላፊነት ወይም በክልል የገጠር ፋይናንስ ቁጠባና ብድር ዳይሬክቶሬት ይሆናል፡፡

X. ሂሳብ ምርመራው ከስታንዳርዱ በላይ ወይም በታች ሲሆን ስለሚወሰድ እርምጃ

1. የሂሳብ ምርመራው ከተቀመጠው ስታንዳርድ በላይ ከወሰደ ኦዲተሮቹ ሙሉ ጊዜያቸውን ለሂሳብ ምርመራ ስራ ማዋላቸውን እና ሌሎች ጉዳዮችን በማጣራት አሳማኝ ሆኖ ካገኘው የኦዲት ቡድን መሪ ወይም ተወካይ የውሳኔ ሀሳብ ለጽ/ቤት ኃላፊው በማቅረብ በኦዲት ስታንዳርድ ከተቀመጠው በላይ ክፍያ ሊፈጽም ይችላል፡፡

2. የሂሳብ ምርመራው ከተቀመጠው የኦዲት ስታንዳርድ በታች ካለቀ ሂሳብ ምርመራው በወሰደው ቀናት ልክ ለኦዲተሮች ክፍያ ይፈጸማል፣

XI. በተቀመጠው ስታንዳርድ መሰረት የኦዲት ስራውን ለሚያከናውኑ የኅብረት ስራ ማህበራት ኦዲተሮች የውሎ አበል ክፍያ አፈጻጸም

በአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ኅብረት ስራ ማህበራት ማስፋፊያ ኮሚሽን ስር በየደረጃዉ ተደራጅተዉ የሚገኙትን የኅብረት ስራ ማህበራት በአመት አንድ ጊዜ የኦዲት አገልግሎትን ተደራሽ ለማድረግ የፋይናስ አቅም ለአላቸው ኅብረት ስራ ማህበራት በሚከተለዉ የክፍያ አሰራር ስርዓት መሰረት ይከናዎናል፡፡

1) አግባብ ያለው ባለስልጣን ለኦዲት ስራ ለሚመደበው ኦዲተር አስፈላጊውን ሎጅስቲክ እንዲመቻች ማድረግ አለበት፤

2) የኦዲተሩ የኦዲት ስራ የአገልግሎት የቆይታ ጊዜና ክፍያ በተጠናው የኦዲት እስታንዳርድ መሰረት የሚፈጸም ይሆናል፡፡

3) በየደረጃው ያለው የኦዲት አገልግሎት ጠያቂ ኅብረት ስራ ማኅበራት ኦዲተሩ በሥራው ላይ ለሚቆይበት ቀናት ውሎ አበልና የአንድ ጊዜ ደርሶ መልስ ትራንስፖርት ክፍያ መፈጸም አለበት፤

4) በኅብረት ሥራ አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 46 ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ተፈጻሚነት እስኪኖረው ድረስ የአሰራር ስርዓትን መሰረት በማድረግ ማንኛውም ኦዲተር ከተመርማሪው ኅብረት ስራ ማኅበር ቀጥታ ክፍያ ሳይከፈለው በኅ/ስራ ማህበራት የገንዘብ ቁጠባና ብድር ፌደሬሽን ወይም በአካባቢያቸዉ ባሉ የኅብረት ስራ ማህበራት የገንዘብ ቁጠባና ብድር ዩንዬኖች በኩል የሚከናወን ይሆናል፡፡

5) መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማኅበራት፣ ዩኒየን እና ፌዴሬሽን በበጀት ዓመቱ መጀመሪያ ለኦዲት ማስፈጸሚያ የሚውል ወጭ በዕቅድ መያዝ እና ለጠቅላላ ጉባኤ የማጸደቅ ስራ ያከናውናሉ፡፡ በጠቅላላ ጉባኤ የጸደቀውን በጀት ከተመርማሪዉ ማኅበር አንድ ደረጃ ከፍ ብሎ ለሚገኘዉ ተቋም በዉሳኔዉ መሰረት ገንዘቡን ማስተላለፍ ይኖርበታል፡፡

6) መሰረታዊ ኅብረት ስራ ማህበራት፣ ዩኒየን ወይም ፌዴሬሽን የኦዲት አገልግሎት ለማግኘት የይመርመርልኝ ጥያቄ ለአደራጅ ተቋሙ ሲያቀርቡ ገንዘቡን ላስተላለፈለት ዩኒየን ወይም ፌዴሬሽን በግልባጭ ማሳወቅ ይኖርበታል፡፡

7) የይመርመርልኝ ጥያቄ የቀረበለት አደራጅ ተቋም ለምርመራ የሚያገለግሉ ቅድመ ሁኔታዎች መዘጋጀታቸዉን በማረጋገጥ በየደረጃዉ የሚገኘዉ አግባብ ያለው ባለስልጣን መርማሪ ኦዲተሮችን ይልካል ፡፡

8) በየደረጃዉ የሚገኘዉ አግባብ ያለዉ ባለስልጣን ጥያቄዉን ተቀብሎ መርማሪ ኦዲተሮችን ሲልክ አግባብ ላለዉ ባለስልጣን ጥያቄዉን ያቀረበዉ አካል የመርማሪ ኦዲተሮችን ወጪ በተዘጋጀዉ እስታንዳርድ መሰረት ወጫቸዉን በመንግስት ውሎ አበል አከፋፈል ስርዓት መሰረት ይሸፍናል፡፡

9) ሂሳቡ የሚመረመርለት ኀብረት ስራ ማኅበር ወደ ላይ አንድ ደረጃ ከፍ ብሎ ክፍያ እንዲፈጽምለት ለተስማማበት የኀብረት ስራ ማህበራት የገንዘብ ቁጠባና ብድር ዩኒየን ወይም ፌደሬሽን ገንዘቡን ሲልክ ሂሳቡን በተሰብሰባቢ አርዕስት ይዞ መላክ የሚኖርበት ሲሆን ክፍያውን የሚከፍለው ኀብረት ስራ ማኅበርም ገንዘቡ በስምምነቱ መሰረት ሲላክለት በተከፋይ አርዕስት ይዞ ሂሳቡ ከተመረመረ በኋላ ክፍያውን ማከናወን አለበት፡፡

10) የክፍያውን ገንዘብ የሚያስተዳድረው ዩኒየን ወይም ፌደሬሽን የክፍያ ገንዘቡን ሲያስተዳድር የአገልግሎት ክፍያ የሚከፈለው ሲሆን ክፍያው ሁለቱ ወገኖች በሚያደርጉት ስምምነት ሆኖ የአገልግሎት ወጪን ከ2 % መብለጥ የለበትም ::

ከላይ የተዘረዘሩት የአከፋፈል ስርዓት እንደተጠበቀ ሆኖ በኀብረት ሥራ አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 4 (ሀ) በተመለከተው መሰረት የህብረት ሥራ ዩንዬኖች ለአባል መሰረታዊ ህብረት ሥራ ማህበራት የኦዲት አገልግሎት በጀት በመያዝ የኦዲት አገልግሎት እንዲያገኙ ማድረግ ይችላሉ፡፡